

La Cluj-Napoca, în Joia Mare catolică

(Costin Popa – 3 aprilie 2015)

Opera Națională Română din municipiul de pe malurile Someșului a adus prinosul său Patimilor Mântuitorului, într-un concert cu „Messa da Requiem” de Giuseppe Verdi, colos de muzică și creație generatoare de profundă emoție spirituală. Marile secțiuni ale Liturghiei catolice închinată morților au răsunat amplu și impresionant, tălmăcite sub bagheta lui Tiberiu Soare de Orchestra și Corul Operei Naționale Române, de soliști ai casei sau invitați.

Cunoscutul și apreciatul dirijor a oferit o lectură străbătută de fior epic, într-o construcție detaliată, plină de sublinierea adâncilor semnificații ale fiecăreia din cele șapte părți. Tempii rarefiați au indus încă de la început („Requiem aeternam”) atmosfera de reculegere care a dominat întregul opus, străfulgerată doar de dezlănțuirile din „Dies Irae” și „Tuba mirum” (prevestitor anunțate), de reluările temei Judecății de Apoi din „Libera me” sau de culminațiile grandioase din final, ostoite în declamațiile stinse ale ultimelor măsuri. Clădită pe pilonii solizi ai unei rugi fierbinți, viziunea lui Tiberiu Soare a redat întreaga sacralitate a partituri.

Șeful de orchestră a fost bine înțeles de instrumentiști și coriști (dirijor Corneliu Felecan), toți au performat înfățișând o largă paletă de nuanțe, de la atacuri fine („Requiem aeternam”) la calm olimpiu („Recordare”), arcuiri emoționante și inflexiuni subtile („Lacrymosa”) în orchestră, iar pentru cor, de la murmurul abia audibil la cântările pline de avânt ale fugii din „Sanctus” sau la legato-ul învăluitor din „Agnus Dei”. Nu mai vorbesc de exploziile de forță în tutti, întotdeauna la îndemâna ansamblurilor. Preciziunea a fost aproape fără reproș, doar mici imperfecțiuni strecurându-se punctual.

Pentru cvartetul solistic, ce presupune voci verdiene tipice, în tipologia clar edificată de maestrul de la Busseto pe parcursul creației sale – să nu uităm că „Messa da Requiem” a apărut după toate marile opusuri de maturitate și a cumulat întreaga experiență a compozitorului –, principala cerință este cea de concepție stilistică unitară. De aici a venit, poate, singura obiecțiune față de alăturarea celor patru glasuri ale serii, altminteri însemnat dotate și afirmate solid pe scenele de operă.

Adrian Sâmpetean, Arona Bogdan, Tiberiu Soare, Florin Estefan, Andrada Ioana Roșu, Teodor Ilincăi

Strălucitor a fost basul Adrian Sâmpetean, cu voce de rară generozitate, timbrată cald și catifelat, bogat înzestrată în armonice nobile pe tot ambitusul, peste care a condus impecabil, cu inflexiuni elegante, frazele muzicale. Deloc înfricoșător în „Mors stupebit”, dominator în „Confutatis maledictis”, emoționant în „Lacrymosa”, cântul tânărului artist a exalat un fierbinte umanism.

Sonor și cu voce frumoasă, tenorul Teodor Ilincăi a regăsit momente bune în „Quid sum miser”, „Ingemisco” și „Hostias”, unde a știut să-și domolească forța glasului către culori mai moi, ce vizau un absolut necesar cânt angelic. Cele două Si bemol-uri acute din „Ingemisco” au fost

(Foto Nicu Cherciu)

penetrante și scânteietoare. Poate că omogenizarea emisiei ar trebui să-i stea în atenție, astfel încât un desen melodic de genul celui de deschidere a partiturii de tenor, „Kyrie eleison”, să sune mai fluid, mai legat.

Voce de mare soliditate, cu registru acut masiv și grav (chiar prea) violent, mezzosopra Andra Ioana Roșu a fost pusă în Recviemul verdian în fața unor țesături specifice care i-au solicitat porțiuni ale registrului central („Liber scriptus proferetur” și „Lux aeterna luceat eis”) în care concentrarea de sunet, siguranța în pianissimo și dozajul ar fi trebuit să guverneze. Dar a frazizat expresiv în „Lacrymosa” și s-a armonizat foarte bine cu soprana Arona Bogdan în „Agnus Dei”.

Rezidentă în străinătate, cu realizări mergând până la interpretarea temutului rol Abigail din „Nabucco” de Verdi, Arona Bogdan a revenit după multă vreme la Cluj-Napoca și s-a recomandat printr-un glas important, amplu, cu volum serios (notele de Do natural acut din „Rex tremendae” și din finalul opusului au dominat copios ansamblurile), prin pătrundere sonoră și incisivitate. Există în cântul său o preocupare pentru conducerea în fluentă a frazelor muzicale, însă deseori se insinuează sunete drepte, aspre, puțin sau deloc vibrante, îndeosebi în registrul înalt. Atmosfera pioasă a lucrării a suferit. Este posibil ca soprana să fi fost într-o indispoziție vocală. În orice caz, a dovedit că stăpânește pianissimele acute (octava sfârșită cu Si bemol în „... Requiem” din „Libera me”).

A fost dorința realizatorilor de a conferi concertului, tentă de spectacol. În simbolizarea Calvarului Mântuitorului, o uriașă coroană de spini a fost suspendată deasupra podiumului orchestrei și corului, și-a schimbat poziția, a fost iluminată divers colorat. A fost parte din concepția Inei Hudea (regie și plastică scenică), sprijinită de video-design-ul Ligiei Smarandache și scenografia Liliane Moraru. Coloane monumentale încadrau scena. Mai puțin inteligibile au fost proiecțiile în penumbră de pe fundal. Un demers parțial împlinit. Oricum, colosul de muzică care este „Messa da Requiem” de Verdi se susține singur.

Iar la Cluj-Napoca, în versiunea lui Tiberiu Soare, a fost – în mod cert – unul din evenimentele stagiunii, acum gândită de directorul general Florin Estefan. Poate ar fi indicat ca asemenea seri să fie transmise online, extinzând o experiență care există deja în țară.